MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINA YÖNELİK SAKSAFON ÖĞRETİM PROGRAMI TASARISI VE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Abdullah ÖNLÜ**

Aytekin ALBUZ***

ÖZET

Araştırmada Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarında uygulanmak üzere saksafon dersi için 14 haftalık başlangıç düzeyi öğretim programı hazırlanmış ve hazırlanan programın deneysel uygulamadaki görünümü değerlendirilmiştir. Programın hazırlanmasında yapılandırmacı felsefe esas alınarak öğrenme odaklı bir yaklaşım sergilenmiştir. Araştırmada model olarak nitel araştırma yöntemlerinden biri olan eylem araştırması kullanılmış olup, nitel veriler için literatür taramasından, nicel veriler için ise deneysel sürece yönelik uygulama boyutundan elde edilen sayısal verilerden yararlanılmıştır.

Araştırmanın uygulama boyutu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 7 haftalık süreyle haftada 2 saat olarak 2 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Uygulama esnasında süreç değerlendirmek için düzenli aralıklarla ara değerlendirmeler yapılmış ve uygulama sonunda genel duruma yönelik olarak katılımcıların performansları; Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde bireysel çalgı eğitimi veren 3 uzman öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Süreç ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen veriler ışığında programın işlevselliği sınanarak başarılı olduğu kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Saksafon, Öğretim Programı, Çalgı Öğretim Programı

---

* İlgili araştırma 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılı GÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi ABD'nda yapılan Doktora tezinden üretilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., G.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD, abdullahonlu@hotmail.com

*** Prof. Dr., G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD, aalbuz@gmail.com

SAXOPHONE INSTRUCTION PROJECT FOR UNDERGRADUATE PROGRAMS OF MUSİC TRAINING DEPARTMENTS AND ITS EVALUATION

ABSTRACT

In this study, a 14-week elementary training program for the Course of Saxophone was prepared for the undergraduate programs at Music Training Departments and the course of the program prepared during the phase of its application was also evaluated. The program was prepared based on the constructivist philosophy and an approach focusing on learning was preferably favored.

In the study, one of the qualitative research methods an action research model was used. Literature survey was carried out for qualitative data and the quantitive data was obtained based on the application phase in the experimental process.

In the research two students at Music Department, Gazi Education Faculty, Gazi University were involved and the application of the research took a duration of seven weeks, two hours per day. For the process to be evaluated, periodic evaluations were done at regular intervals during the application and the performance of the participants was evaluated by three expert instructors who teach the Course of Individual Instrument Training at The Departments of Music Instruction. The results obtained from the process and expert instructors indicated that the program was functionally successful.

Key Words: Music, Music Education, Saxophone, Curriculum, Program for İnstrument Training

GİRİŞ

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programları içerisinde yer alan bireysel çalgı dersinde çeşitli çalgıların eğitimi verilmektedir. Yaygın olarak eğitimi verilen çalgılar arasında keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, yan flüt, bağlama, ud gibi çalgı aletleri bulunmasına rağmen, saksafon bu çalgılar arasında yer almamaktadır.

Saksafonun icadı çok eskilere dayanmamakla birlikte (1840'lı yıllarda Adolf Sax tarafından icat edilmiştir (Teal 1963:13) pek çok orkestra çeşidinde (klasik orkestralar, bandolar, caz orkestraları, hafif müzik orkestraları gibi.) kendisine yer bulmuştur. Ses

renginin farklılığı, icrasındaki kıvraklık, maliyetinin yüksek olmaması, ses genişliğinin yeterliliği gibi sebepler saksafonun popüler bir çalgı olmasını sağlamıştır.

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programları içerisinde yer alan bireysel çalgı derslerinde saksafon öğretiminin yaygınlaşmamasının temel gerekçesi olarak, bu konuda yeterli öğretim elemanının bulunmayışı gösterilebilir. Müzik öğretmenliği lisans programına dâhil edilecek saksafon dersi ile kademeli olarak öğretim elemanı eksikliği giderilebilir.

Saksafon çalgısı kolay taşınabilir, ses gürlüğü sınıf ortamında ve sınıf dışı etkinliklerde kullanıma müsaittir ve fiyatı da makul seviyededir. Bu bakımdan, çalgının bu gibi özellikleri dikkate alındığında, müzik öğretmenleri tarafından kullanılmasının işlevsel olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca verilecek saksafon eğitimi ile öğrenciler, okullarda kurulması muhtemel klasik, hafif müzik, popüler müzik, halk müziği orkestraları ve okul bandolarında icracı olarak yer alabileceklerdir.

1.1. Çalgı Öğretimi

Müzik yapmada çalgı kullanımının tarihi oldukça eskidir. İlk çağlardan beri kullanılan çalgılar zaman içerisinde pek çok değişikliğe uğramıştır. Günümüzde kullanılan çok sayıda çalgı vardır. Saksafon da bu çalgılardan biridir.

Saksafon, tahta üflemeli çalgılardandır. İki buçuk oktavlık bir ses genişliğine sahiptir. On farklı çeşidi bulunmaktadır. Bunlar; büyükten küçüğe doğru kontrbas, bas, bariton, tenor, Do-ezgi, alto, Fa mezzo-soprano, soprano, Do soprano, sopranino saksafondur.

Müzik eğitiminin konularından birisi de çalgı öğretimidir. *"Çalgı çalma, insanın bir müzik aletini kullanması yoluyla müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren, çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin dolayısıyla müzik sanatının önemli bir uğraş biçimidir"* (Uslu, 1996:105).

Çalgı öğretiminin hedeflerinden birisi, bireyin eğitimi verilen çalgıyı çalabilmesi için gerekli olan davranışları elde etmesidir. *"Çalgı öğretimi, çalgı çalmayı çalgı öğrenmenin gerçekleşmesi ve çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirmek amacıyla uygulanan süreçlerin tümüdür. Bu bir iletişim sürecidir. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılır ve davranışlar geliştirilir, estetik anlayış edinilir ve kişilik oluşumu sağlanır"* (Akkuş, 1996:164).

Çalgı öğretiminin başka amaçları da vardır. *"Çalgı eğitimi gerek genel gerekse mesleki müzik eğitiminin daha da özeli müzik öğretmenliği eğitiminin önemli ve vazge-*

çilmez bir boyutudur. Çalgı eğitimi temelde; çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirebilecek biçimde programlanıp yürütülür" (Yıldız, 1986:3).

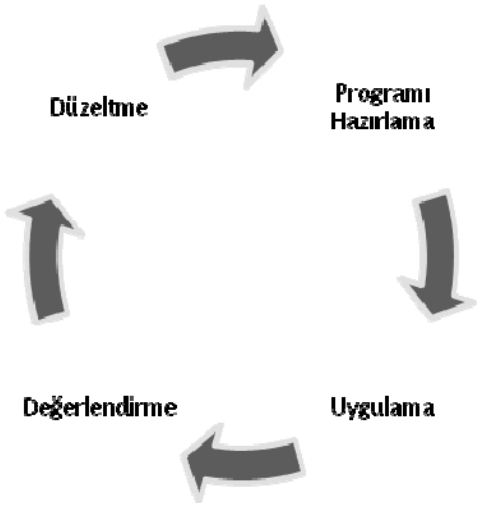
Müzik Öğretmenliği lisans programlarında çalgı eğitimi, "bireysel çalgı" adı altında 7 dönem ve "bireysel çalgı ve öğretimi" adı altında bir dönem olmak üzere; toplam 8 yarıyıl verilmektedir.

1.1.1.Saksafon Öğretimi

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarında pek çok çalgı çeşidinin bireysel çalgı dersi adı altında öğretimi yapılmaktadır. Türkiye'de uygulanan müzik öğretmenliği lisans programı içerisinde saksafon çalgısı yaygın olarak öğretimi yapılan çalgılar arasında değildir. Türkiye'de saksafon öğretimi konservatuarlarda ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'nda verilmektedir.

1.2.Öğretim Programının Tasarlanması

Öğretim programı, eğitimi programının bir alt ögesi olduğu için kapsamı eğitim programına nazaran daha dardır. Öğretim programı tasarımına yönelik pek çok program geliştirme modeli vardır. Bu modellerin ortak yönleri özetle şu şekilde gösterilebilir.



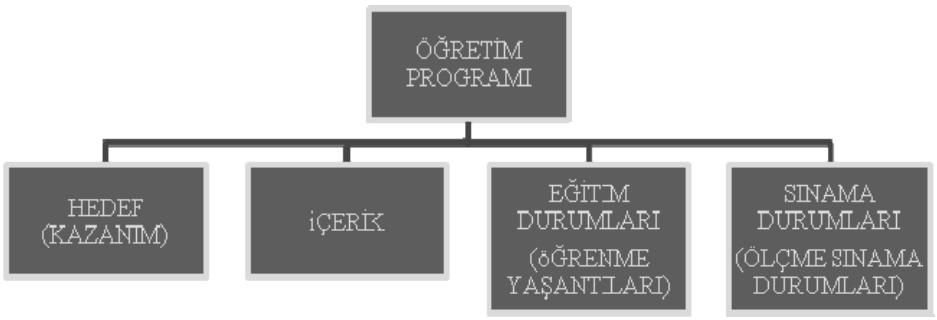
Şekil 1. Öğretim programı geliştirme döngüsü

Öğretim programını oluşturmak bir planlama faaliyetini içerir. Bu planlama da göz önünde bulundurulacak çeşitli boyutlar bulunmaktadır. *"Bu boyutlar hedef ve dav-*

ranışlar, hedeflerin aşamalı sınıflaması, öğretme-öğrenme süreci ve son olarak ölçme ve değerlendirme boyutlarıdır" (Demirel vd., 2001:6).

Bu çalışmada hedef ve davranışlar yerine; kazanım ve kritik davranışlar terimleri kullanılmıştır. *"Eğitim programlarında hedef yerine kullanılan kazanım kelimesi, Türk Eğitim Sistemine 2004 yılı İlköğretim Programları Reformu ile dâhil edilmiştir"* (Akpınar, 2013:118).

Öğretim programı çeşitli ögelerden oluşmaktadır. Öğretim programını oluşturan ögeler aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.



Şekil 2. Öğretim programı ögeleri (Akpınar, 2013:115)

1.2.1. Öğretim programının değerlendirilmesi

Programın değerlendirilmesi, program geliştirme sürecinin son aşamasıdır. Öğretim programının değerlendirilmesi, programdan kaynaklanan sorunların tespit edilip gerekli düzeltmelerin yapılmasıyla daha iyi bir program elde edilmesini sağlamaya yöneliktir. *"Eğitim programlarının en önemli kısmının öğretim programları oluşturduğu için, genelde öğretim programları değerlendirilir"* (Akpınar, 2013:183).

"Program değerlendirme, yönelik olduğu amaca göre üçe ayrılmaktadır.

Tanılayıcı değerlendirme (Diangnostik Evaluation): Öğrencilerin programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerini tanılamak için yapılan değerlendirmedir. Öğrencileri tanırken bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ile devinişsel giriş becerilerinin ne olduğuna bakılması ve buna göre öğrencilere kazandırılması istenen özellikleri kazandırıcı uygulamalara yer verilmesi palanlanmalıdır.

Biçimlendirici Değerlendirme (Formative Evaluation): Öğrencilerin bir programa girdikten sonra süreç içinde sürekli değerlendirilmeleri önemli görülmektedir. Bu

süreç içinde öğrencilerin öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için yapılan değerlendirme yaklaşımına biçimlendirici değerlendirme denilmektedir. Bu değerlendirme, programa sürekli dönüt sağlanmakta ve iyileştirici önlemlerin alınması içinde bir kontrol sistemi oluşturmaktadır.

Düzey Belirleyici Değerlendirme (Summative Evaluation): Program sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, özellik ve becerilerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme ile eğitim programının öğrencilere istenilen davranışları kazandırma açısından programın yeterli olup olmadığı hakkında bir yargıya varılması olası görülmektedir. Bu değerlendirme daha çok başarı testleri ya da yeterlilik testleri ile yapılmaktadır. Böyle öğrenciye kazandırılmak istenen tüm özellikler test edilmeye çalışılmaktadır" (Demirel, 2012:173,174).

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenliği lisans programlarına yönelik olarak 1. dönem saksafon öğretim programı önerisi hazırlamak ve hazırlanan programın uygulamadaki görünümünü değerlendirmektir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki soruların cevapları aranacaktır.

1. Hazırlanan saksafon öğretim programının içeriği nasıl olmalıdır?
2. Hazırlanan saksafon öğretim programının öğrenme alanları çerçevesinde kazanımları ve kritik davranışları neler olmalıdır?
3. Hazırlanan saksafon öğretim programında kazanımlara ulaşılabilmesi için düzenlenecek öğrenme-öğretme durumu nasıl olmalıdır?
4. Hazırlanan saksafon öğretim programına yönelik oluşturulan ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin süreç değerlendirmesi nasıldır?
5. Hazırlanan saksafon öğretim programının tasarıdaki görünümü nasıldır?
6. Hazırlanan saksafon öğretim programının uzman görüşleri çerçevesinde uygulamadaki görünümü nasıldır?
7. Hazırlanan saksafon öğretim programının uygulamadaki görünümüne yönelik süreç ve sonuç değerlendirmeleri arasındaki ilişki nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Saksafon bütün dünyada popüler bir çalgıdır. Kullanım alanı oldukça geniş olmasına rağmen, Türkiye'de uygulanan müzik öğretmenliği lisans programına yönelik bireysel çalgı dersinde saksafon eğitiminin yaygın olmamasının temel nedenlerinden birisi olarak yeterli sayıda öğretim elemanın olmayışı gösterilebilir. Bu araştırma neti-

cesinde ortaya konulan öğretim programının uygulanması ile bu alandaki öğretim elemanı eksikliğinin kademeli olarak giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Saksafonun kullanım alanının genişliği dolayısıyla, verilecek saksafon eğitimi ile öğrenciler, okullarda kurulması muhtemel klasik, hafif müzik, popüler müzik, halk müziği orkestraları ve okul bandolarında icracı olarak yer alabileceklerdir. Bu da öğrencilerin farklı müzik türlerini tanımalarını kolaylaştıracaktır.

Bu çalışma; müzik öğretmenliği lisans programı bireysel çalgı saksafon eğitimi dersine yönelik olarak; ders süresi, üfleme tekniği, öğrenme-öğretme süreci ve öğrenilenlerin mesleki alana yansıtılmasıyla ilgili gereksinimlerin neler olduğunun belirlenmesi ve konu ile ilgili daha sonra yapılması muhtemel çalışmalara kaynak teşkil etmesi bakımından önemlidir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Müzik öğretmenliği lisans programı bireysel çalgı dersi ile,
2. Hazırlanan öğretim programı çerçevesinde müzik öğretmenliği lisans programı 1. Dönem bireysel çalgı saksafon dersi ile,
3. Hazırlanan programın felsefesi, yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde kullanılan öğretim yöntemleri ile,
4. Araştırmada yer alan çalışma grubu, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü 1. Sınıf öğrencileriyle,
5. Hazırlanan programda yer alan etüt ve eserler tonal melodiler ile,
6. Kullanılan araştırma modeli / deseni ve istatistiki yöntemlerle,
7. Ulaşılabilen kuramsal kaynaklarla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve modeli, evren ve örneklemi, veri elde etmek için kullanılan araçlar ve bu araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler, bu yöntem ve tekniklerden elde edilen verilerin yorumlanmasında izlenen yollar kapsamlı bir şekilde anlatılacaktır.

2.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu araştırma, genel görünümüyle bir eylem araştırmasıdır. Eylem araştırması nitel araştırma yöntemlerinden biridir. *"Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir"* (Yıldırım ve Şimşek, 2006:39).

Eylem araştırması son yıllarda yaygın olarak kullanılan araştırma yöntemlerindendir. *"Eylem araştırması, uygulamada yaşanan sorunlara etkin çözümler üretmek amacıyla uygulayıcıların kendi başlarına ya da araştırmacıların yardımıyla uygulama sürecini incelemelerine dayanır"* (Şimşek, 2012:99). Literatürde "eylem araştırması" yerine "aksiyon araştırması" terimi de kullanılmaktadır.

Eylem araştırması farklı katılımcıların sürece dâhil olduğu bir araştırmadır. *"Aksiyon araştırmaları uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, uygulayıcıların ve probleme taraf olanların katılmasıyla, var olan uygulamanın eleştirel bir değerlendirilmesini yaparak, durumu iyileştirmek için alınması gereken önlemleri belirlemeyi amaçlayan araştırmalardır"* (Karasar, 2009:27).

Eylem araştırması eğitimcilerin daha nitelikli bir eğitim verebilmeleri için kullanabilecekleri bir araştırma türüdür. *"Eylem araştırması uygulamacıların, öğretmenlerin, eğitim yöneticisi ve deneticilerin işlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olan bir araştırma türüdür"* (Glanz'dan aktaran Aksoy, 2003:477).

Eylem araştırması ile eğitim konusunda ortaya çıkan gelişmeleri takip etmek veya bizzat eğitim uygulamalarını geliştirmek mümkün olacaktır. *"Eylem araştırmasının eğitim alanındaki en önemli amacı ise, eğitim dünyasında ortaya çıkan gerçekleri sistematik olarak anlamak ve değiştirerek geliştirmeye çalışmaktır"* (Kuzu 2009'dan aktaran Kınık, 2010:77).

Johnson (2014)'ın "eylem araştırmasının anahtar özellikleri" olarak tarif ettiği özellikler şu şekilde özetlenebilir.

a. Eylem araştırması sistematiktir; kişinin öğretimiyle ilgili yöntemsel, planlı gözlemdir.

b. Bir eylem araştırmasının kesin veya etkili olması için karmaşık veya ayrıntılı olması gerekmez; iyi düzenlenmiş, özlü açıklanmış bir araştırma, her zaman zihin karıştırıcı ve karmaşık bir çalışmaya tercih edilir.

c. Araştırmanın planlama aşaması için yeterli süre ayrılmalıdır.

ç. Eylem araştırmalarının süresi, araştırmanın niteliği ile doğrudan ilgilidir.

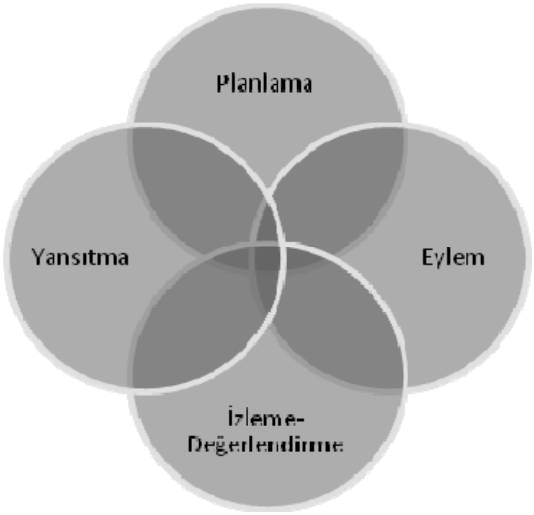
d. Gözlemler düzenli olmalıdır fakat uzun olmak zorunda değildir.

e. Eylem araştırması nicel araştırma değildir. Eylem araştırmasında amaç ispat değil anlamaktır. Eylem araştırmasında deney ve kontrol grubu, bağımlı bağımsız değişkenler veya desteklenecek denenceler de yoktur.

f. Sayısal eylem araştırması projelerinin bulguları sınırlıdır. Eylem araştırmasında nicel yöntemler kullanılabilmesine rağmen, genellenmiş sonuçlara varmada tedbirli olmak gerekir.

2.2. Araştırmaya Ait İşlem Basamakları

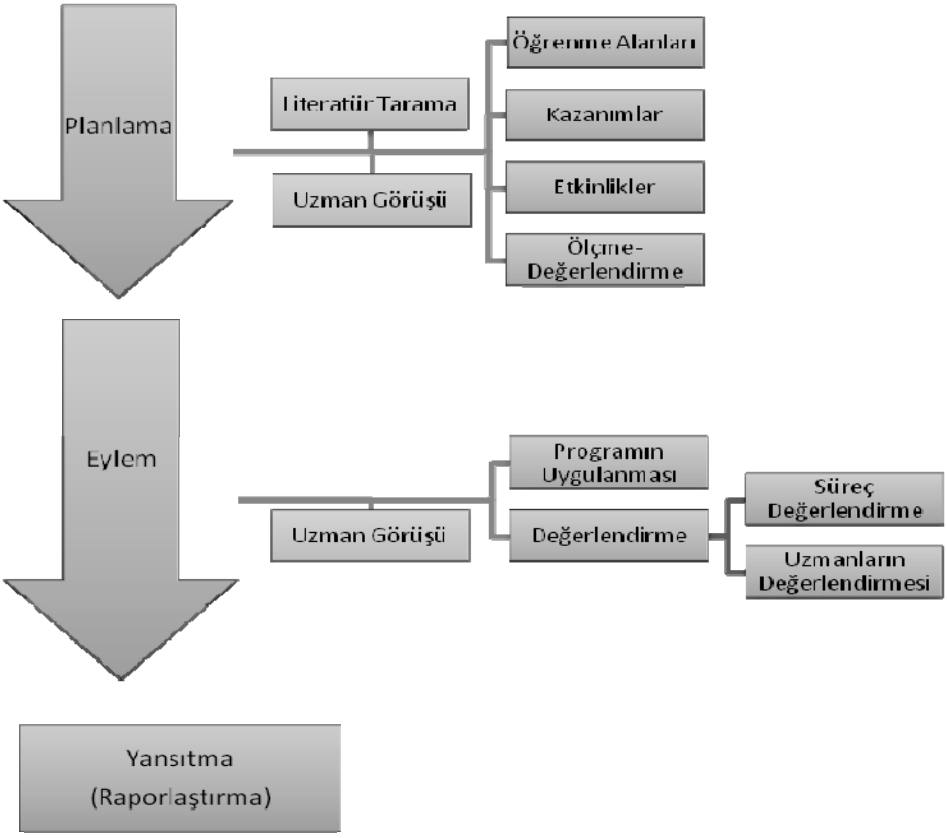
Eylem araştırması çeşitli aşamalardan oluşan bir süreçtir. Literatürde bu aşamaların sayısı farklılık göstermektedir. *"Cain (2013), aşağıdaki şekli verilen döngünün 1940 larda Lewin tarafından tanıtıldığını ve birçok kişi tarafından geliştirildiğini (Elliott, 1991, McNiff 1988, Zuber-Skerritt 1996) belirtmiştir"* (Barışeri, 2013:8).



Şekil 3. Eylem araştırması aşamaları (Barışeri, 2013:9)

Bu araştırmanın işlem basamakları planlama, eylem (uygulama), izleme-değerlendirme, ve yansıtma (raporlaştırma) basamaklarıdır. Planlama basamağında literatür taraması yapılmış elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanan program tasarısı ile ilgili olarak uzman görüşlerine başvurulmuştur. Eylem basamağında program tasarısı uygulanmıştır. İzleme-değerlendirme basamağında, program tasarısı uygu-

lanırken süreç değerlendirmesi yapılmış, uygulama sonunda ise uzman değerlendirmelerine başvurulmuştur. Daha sonra raporlaştırma aşaması tamamlanmıştır. Bu araştırma için uygulanmış olan işlemler aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.



Şekil 4. Araştırma deseni

2.3. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun seçiminde ölçüt örnekleme metodu kullanılmıştır. *"Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar vb.), örnekleme alınırlar"*(Büyüköztürk vd., 2010:91).

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği ABD lisans 1 düzeyinde öğrenim görmekte olan 2 öğrenci oluşturmakta-

dır. "*Özel tanımlı, kasıtlı bir grupla gerçekleştiği için eylem araştırmalarında genellikle evren ve örneklem aynıdır. Bu nedenle genellenebilir sonuçlara varmak zorunlu değildir ve bazen olası da değildir. Bu nedenle, geniş bir evrende çalışılması, seçkisiz yöntemle bir örneklem seçilmesi bu araştırma için zorunlu değildir*" (Büyüköztürk vd., 2010:285). Ayrıca, araştırmanın deneysel sürecine ilişkin olarak, tek denekli kontrol grupsuz süreç değerlendirmeye yönelik deneme modeli deseni kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından uygulanacak görüşme, gözlem ve literatür tarama ve ölçüm teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

Bu araştırma sürecinde verilerin toplanmasında görüşme metodu kullanılarak, müzik öğretmenliği bölümlerinde bireysel çalgı eğitimi vermekte olan uzmanların, profesyonel olarak saksafon icra eden müzisyenlerin görüşleri elde edilmiştir. *"Görüşme ("interview", mülakat), sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir"* (Karasar, 2009:165). Araştırma süresince nitel verilerin bir kısmını elde etmek için; bireysel çalgı eğitimi veren 5 öğretim üyesi ve 4 profesyonel saksafon icracısı ile sözlü iletişim yoluyla görüşülmüştür.

Araştırmacı, uygulama sürecinde aktif katılımcı olarak program taslağını 2 öğrenci ile uygulayarak gözlem yapmıştır. Derslerin işlenişi sırasında gerekli görülen durumlarda video kayıtları alınmıştır. Gözlem haftada 2 ders saati olmak üzere uygulama süresince 7 hafta boyunca yapılmıştır. *"Gözlem, araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin insan, toplum ya da doğa gibi belli hedeflere odaklanılarak çıplak gözle ya da bir araç kullanılarak izlenmesi suretiyle toplanması sürecini tanımlar"* (Büyüköztürk vd., 2010:143).

Literatür taramada öğretim programı hazırlanması ve saksafon öğretimi hakkında yazılmış bilimsel yayınlara ulaşılmaya çalışılmış, ulaşılan çalışmalar dikkatle incelenmiş, elde edilen verilerden araştırmanın her aşamasında istifade edilmiştir. Ayrıca; konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar dikkatle incelenmiş, önemli görülen hususlar araştırma esnasında dikkate alınmıştır. Literatürün taranması esnasında sadece yazılı kaynaklar değil, görsel ve işitsel materyallerden de istifade edilmiştir. Araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı farklı düzeylerdeki (ilköğretim, ortaöğretim) öğretim programları ve özellikle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde uygulanan yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanmış çalgı öğretim programlarının incelenmesi ve değerlendirilmesinden elde edilecek verilerden de yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan kaynaklardan bazıları şunlardır;

- Basic Music Theory: how to read, write, and understand written music (Harnum, 2001),

- Integratıng The Music Learning Theory of Edwın E. Gordon with A Beginning Saxophone Currıculum (Oven, 2005),
- Complete Method for All Saxophones (Klose, 1950),
- Nouvelle Grande Methode de Saxophone par A. Mayeur. (Mayeur, 1963),
- The Complete Idiot's Guide to Music Theory (Miller, 2005),
- Early Saxophone Instructıon In Amerıcan Educatıonal Instıtutıon (Murphy, 1994),
- The Art of Saxophone Playing (Teal, 1963),
- Single Reed Doubling: A Clarinet Method For Saxophonists (Watabe, 2008),
- Rudy Wiedoeft's complete modern method for the saxophone (Worth, 1927),
- Müzik Eğitimi (Uçan, 2005),
- Eylem Araştırması El Kitabı (Johnson, 2014)

Ölçüm tekniği kullanılarak elde edilen veriler; öğrenme alanları sonunda uygulanan test ve performans ölçümlerinden ve uygulama sonunda uzmanlar tarafından öğrenci performanslarının ölçümü ile elde edilmiştir. *"Ölçmenin literatürde pek çok tanımı vardır. Turgut (1997) ölçmeyi, "bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayı veya başka sembollerle gösterilmesi olarak tanımlar. Baykul (2000)'a göre ölçme, "gerçek dünyanın elamanlarını sayı veya sembollerle ifade eden bir modeldir"* (Büyüköztürk vd., 2010:102).

2.5. Verilerin Analizi

Program hazırlama çerçevesinde araştırmaya yönelik nitel veriler, derlenip düzenlendikten sonra sistematikleştirilmiş ve betimsel yaklaşıma uygun olarak ifade edilmiştir. Gözlem yoluyla ve hazırlanan ölçekler vasıtasıyla kayıt altına alınan nicel veriler ise frekans ve aritmetik ortalama gibi yalın istatistiki yöntemler kullanılarak ortaya konulmuştur.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme İçeriğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programı 5 öğrenme alanından oluşmaktadır. Programın öğrenme alanları ve içeriği tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrenme Alanları ve İçerikleri

Öğrenme Alanları	İçerik
1. Saksafonu Tanıma	1. Saksafonun tarihi, 2. Saksafon çeşitleri, 3. Saksafonun ses genişliği, 4. Saksafon bakımı.
2. Saksafonda Ses Üretimi	1. Saksafon üfleme teknikleri (tutuş, duruş, ellerin ve parmakların pozisyonu, dişlerin ve dudakların pozisyonu), 2. Saksafonda seslerin çıkış yerleri, 3. Diyafram nefesinin kullanımı.
3. Saksafonda Temel Teknik Beceriler	1.Staccato terimi bilgisi ve saksafon ile icra, 2. Legato terimi bilgisi ve saksafon ile icra.
4.Saksafonda Temel Seslendirme Becerileri	1. Gürlük terimleri (pianissimo, piano, mezzo piano, mezzo forte, forte, fortessimo), 2. Gürlük değişimleri (kreşendo, dekreşendo), 3. Hız terimleri (grave, largo, larghetto, lento, adagio, andante, andantino, moderato, allegretto, allegro, vivace, presto, prestissimo), 4. Metronom çeşitleri, 5. Metronomun kullanımı.
5.Dizi-Etüd-Eser Çalışmaları	1.Sol majör dizi, 2.Sol majör etüd, 3. Vivaldi Dört Mevsim'den Bahar teması, 4. Mi minör (doğal, melodik, armonik) dizi, 5. Mi minör etüd, 6. Brahms Macar Dansı No:5 7. Do majör dizi, 8. Do majör etüd, 9. Mozart Korno Konçertosu 4. Bölüm 10. La minör (doğal, melodik, armonik) dizi, 11. La minör etüd, 12. Shostakovich Jazz Suite No: 2

3.2. Hazırlanan Saksafon Öğrenim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programında 5 öğrenme alanı dâhilinde 16 kazanım ve bu kazanımlara ait 39 kritik davranış vardır. Öğrenme alanlarına ait kazanımlar ve kritik davranışlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretim Programının Kazanımları ve Kritik Davranışları

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Kritik Davranışlar
1.Öğrenme Alanı	1. Saksafonun tarihi gelişimini bilir 2. Saksafon çeşitlerini tanır 3. Saksafon parçalarını birleştirir-ayırır 4. Saksafonun bakımını yapar	1. Saksafonun tarihçesini söyleme- yazma, 2. Saksafonun tahta üflemeli bir çalgı olduğunu söyleme-yazma, 3. Saksafon çeşitlerini söyleme-yazma, 4. Saksafon çeşitlerinin tonlarını söyleme-yazma, 5. Saksafon çeşitlerinin ses renklerini ayırt etme, 6. Saksafonun parçalarını ayırt etme, 7. Saksafonun parçalarını monte etme, 8. Saksafonun parçalarını ayırma, 9. Beki temizleme, 10. Islanan güderileri temiz bir kâğıt yardımıyla çalgıya zarar vermeden temizleme, 11. Tuş takımını tuş takım yağı ile yağlama, 12. Horozun içini temizleme çubuğu ile temizleme.
2.Öğrenme Alanı	1. Saksafon icrasında doğru üfleme tekniğini uygular 2. Saksafonda birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde sesler üretir 3. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanır	1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme, 2. Saksafon tutuşunda ellerin ve parmakların pozisyonunu gösterme, 3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösterme, 4. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerini bilme, 5. Saksafonda seslerin çıkış yerlerini bilme, 6. Birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik süre değerlerinde çeşitli sesleri saksafon ile icra etme,

		7. Saksafon icrasında diyafram nefesinin önemini bilme, 8. Diyafram kasının nasıl kullanılacağını bilme, 9. Saksafon icrasında diyafram nefesini kullanma.
3.Öğrenme Alanı	1. Saksafon ile notaları legato seslendirir 2. Saksafon icrasında notaları staccato seslendirir	1. Legato terimini bilme, 2. Saksafonda legato icra etme, 3. Staccato terimini bilme, 4. Saksafon ile staccato icra.
4.Öğrenme Alanı	1. Saksafon icrasında gürlük terimlerini ifade eder 2. Saksafon icrasında gürlük değişimlerini ifade eder 3. Saksafon icrasında hız terimlerini ifade eder	1. Gürlük terimlerini bilme, 2. Saksafonda gürlük derecelerini icra etme, 3. Kreşendo ve dekreşendo terimlerini bilme, 4. Saksafon ile kreşendo ve dekreşendo gürlük değişimlerini icra etme, 5. Hız terimlerini bilme, 6. Saksafon ile hız terimlerini icra etme.
5.Öğrenme Alanı	1. Sol Majör dizisini kavrar 2. Mi Minör dizisini kavrar 3. Do Majör dizisini kavrar 4. La Minör dizisini kavrar	1. Sol majör dizisini oluşturan sesleri bilme, 2. Sol majör dizisini oluşturan sesleri üretme, 3. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri bilme, 4. Mi Minör dizisini oluşturan sesleri üretme, 5. Do majör dizisini oluşturan sesleri bilme, 6. Do majör dizisini oluşturan sesleri üretme, 7. La Minör dizisini oluşturan sesleri bilme, 8. La Minör dizisini oluşturan sesleri üretme.
Toplam	16 Kazanım	39 Kritik Davranış

3.3. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programı 14 haftadan oluşan 1 akademik dönemi kapsamaktadır. Dersler 14 hafta boyunca haftada 1 saat olarak planlanmış, uygulamada ise 7 hafta boyunca haftada 2 saat olarak işlenmiştir. Ders işlenişi *1. Ders 45 dakika, 15 dakika Ara ve 2. Ders 45 dakika* olarak gerçekleşmiştir.

Öğretim programının planlanan 14 haftalık ders planı Tablo 3'te sergilenmiştir.

Tablo 3. Öğretim Programının Planlanan Haftalık Ders Programı

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanları	Planlan Ders Saati
1. Saksafonu Tanıma	1. Saksafonun Tarihçesi	1. Ders
	2. Saksafonun Bakımı	
2.Saksafonda Ses Üretimi	1. Saksafon İcrasında Kullanılan Üfleme Teknikleri	2. Ders
	2. Saksafon İle Birlik, İkilik, Dörtlük, Sekizlik Süre Değerlerinde Ses Üretimi	3. Ders 4. Ders
	3. Saksafon İcrasında Diyafram Nefesinin Kullanımı	
3. Saksafonda Temel Teknik Beceriler	1. Saksafonda Legato İcra	5. Ders
	2. Saksafonda Staccato İcra	6. Ders
4. Saksafonda Temel Seslendirme Becerileri	1. Gürlük Terimleri ve İcrası	7. Ders
	2. Hız Terimleri ve İcrası	8. Ders
5.Dizi-Etüd-Eser Çalışma-ları	1. Sol Majör Dizi-Etüd-Eser	9. Ders 10. Ders
	2. Mi Minör Dizi-Etüd-Eser	11. Ders
	3. Do Majör Dizi-Etüd-Eser	12. Ders 13. Ders
	4. La Minör Dizi-Etüd-Eser	14. Ders

Derste kullanılan materyaller; Saksafon, dersin içeriğe uygun görsel ve işitsel materyaller, saksafon bakım seti (ilk ders için), nota sehpası, metronom ve piyanodan oluşmaktadır.

3.4. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlgili programa yönelik hazırlanan ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin süreç değerlendirmesi nasıldır sorusuna yönelik olarak ortaya çıkan bulgular ve yorumlar şu şekildedir. 5 öğrenme alanından oluşan öğretim programının 1. Öğrenme alanındaki ölçme-sınama durumu ile ilgili bilgiler tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Birinci Öğrenme Alanına Ait Bilişsel Sorular ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon ne zaman, kim tarafından icat edilmiştir?	10	10
2. Saksafon ne tür bir çalgıdır?	10	10
3. Kaç çeşit saksafon vardır? Bunlardan üçünü yazınız.	10	10
4. Alto ve Bariton saksafon hangi tondadır yazınız.	10	10
5. Saksafonu oluşturan parçaları yazınız.	10	10
Toplam Puan	50	50

Birinci öğrenme alanına ait ölçme-sınama durumunda öğrencilere 10 soru sorulmuştur. İlk 5 soru bilişsel sorulardan oluşmuştur. 2 öğrenci de bilişsel soruların tamamını doğru cevaplandırarak tam puan almışlardır.

Tablo 5. Birinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldıkları Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
6. Saksafon bakımını uygulamalı olarak gösteriniz.	10	10
7. Dinlediğiniz ses kaydı hangi tür saksafona aittir?	10	10
8. Saksafonun parçalarını göstererek söyleyiniz.	10	10
9. Saksafonun parçalarını birleştiriniz.	10	10
10. Saksafonun parçalarını ayırınız.	10	10
Toplam Puan	50	50

Sorulan sorulardan son 5'i uygulamalı sorulardan oluşmaktadır. 2 öğrencide tüm soruları doğru cevaplandırarak tam puan almışlardır.

Birinci öğrenme alanı ait öğrenci toplam puanları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Birinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Bilişsel Sınav Puanı	50	50
Uygulama Sınav Puanı	50	50
Toplam Puan	100	100

İkinci öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Öğrencilere ikinci öğrenme alanına yönelik 5 soru sorulmuştur. Uygulamaya yönelik sorular, 10'ar puanlık 4 sorudan oluşmaktadır. 5. Soru müzikal performansa yönelik ve 60 puanlıktır. İkinci öğrenme alanına yönelik uygulama soruları ve öğrencilerin aldığı puanlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. İkinci Öğrenme Alanına Ait Uygulama Soruları ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında vücudun pozisyonunu gösteriniz.	10	10
2. Saksafon icrasında ellerin ve parmakların pozisyonunu gösteriniz?	10	10
3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonunu gösteriniz.	10	10
4. Diyafram nefesi nasıl alınır gösteriniz?	10	10
Toplam Puan	40	40

2 öğrenci de uygulamaya yönelik soruların tamamını doğru cevaplandırarak tam puan almıştır. Bu durum, 2 öğrencinin de hazırlık bulunuşluk düzeylerinin aynı olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. İkinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Vücut pozisyonu doğru mu?	10	9
2. Ellerin ve parmakların pozisyonu doğru mu?	6	5
3. Saksafon icrasında dişlerin ve dudakların pozisyonu doğru mu?	8	6
4. Diyafram nefesinin kullanımı.	10	10
5. İcrada süre değerlerinin doğruluğu.	9	10
6. İcrada notaların doğruluğu.	10	8
Toplam Puan	53	48

Öğrencilerin müzikal performans sınavından aldığı puanlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 9. İkinci Öğrenme Alanı Öğrenci Toplam Puanları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2
Uygulama Sınav Puanı	40	40
Müzikal Performans Puanı	53	48
Toplam Puan	93	88

Öğrencilerin ikinci Öğrenme alanı uygulama ve performans sınav puanlarının toplanmaları neticesinde ortaya çıkan sonuç Tablo 9'da gösterilmiştir.

Üçüncü öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Öğrencilerden müzikal performansa yönelik olarak daha önce belirlenen eseri icra etmeleri istenmiştir. Üçüncü öğrenme alanına ait müzikal performans ölçeği ve öğrencilerin aldığı puanlar Tablo 10.'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Üçüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş doğru mu?	16	16
2. Saksafon icrasında üfleme tekniği doğru mu?	20	20
3. Diyafram nefesinin kullanımı.	20	20
4. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	16	20
5. Legato ve Staccato İcra.	20	20
Toplam Puan	92	96

Üçüncü öğrenme alanına ait performans sınavından Öğrenci 1 92, Öğrenci 2 96 puan almıştır.

Tablo 11. Dördüncü Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş ve üfleme tekniği doğru mu?	18	18
2. Diyafram nefesinin kullanımı.	20	20
3. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	20	20
4. Gürlük terimlerine uygun icra.	16	16
5. Tempoya uygun icra.	20	20
Toplam Puan	94	94

Dördüncü öğrenme alanına ilişkin performans sınavından her iki öğrenci de 94 puan almıştır. Beşinci öğrenme alanındaki ölçme sınama durumu ile ilgili bulgular şu şekildedir. Öğrencilerden müzikal performansa yönelik olarak daha önce belirlenen eseri icra etmeleri istenmiştir. Beşinci öğrenme alanına ait müzikal performans ölçeği ve öğrencilerin aldığı puanlar Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Beşinci Öğrenme Alanına Ait Müzikal Performans Ölçeği ve Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sorular	Öğrenci 1	Öğrenci 2
1. Saksafon icrasında tutuş, duruş ve üfleme tekniği doğru mu?	19	19
2. Diyafram nefesinin kullanımı.	20	20
3. İcrada notaların ve süre değerlerinin doğruluğu.	14	18
4. Gürlük terimlerine uygun icra.	16	18
5. Tempoya uygun icra.	18	18
Toplam Puan	87	93

Beşinci öğrenme alanına ilişkin performans sınavından Öğrenci 1 87, Öğrenci 2 93 puan almıştır.

3.5. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uzman Görüşleri Çerçevesinde Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 13. Öğrenci 1'in Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 1			
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	9	8
2. Dolgun temiz ses üretme	8	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	9
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	8	9	9
5. Legato notaları doğru icra etme	9	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	9	9	9
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	8	8	8
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	8	9	9
9. Entonasyon	9	10	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	89	94	90

Tablo 13'te Öğrenci 1'in Jazz Suite icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 8 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 91'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 91 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 14. Öğrenci 2'nin Jazz Suite'e Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 2			
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	10	9
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	10
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	10	9	10
5. Legato notaları doğru icra etme	9	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	8	9	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	8	9	10
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	9	9
9. Entonasyon	9	10	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	92	96	96

Tablo 14'te Öğrenci 2'nin Jazz Suite icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 9 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 94,5'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 94,5 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 15. Öğrenci 1'in Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 1			
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	9	8
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	9
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	9	9	8

5. Legato notaları doğru icra etme	8	9	9
6. Staccato notaları doğru icra etme	9	9	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	9	8	8
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	9	9
9. Entonasyon	9	9	9
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	92	92	88

Tablo 15'te Öğrenci 1'in Hungarian Dance icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 1'in aldığı en düşük puan 8 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 90,5'dir. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 90,5 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 16. Öğrenci 2'nin Hungarian Dance'a Ait Performans Değerlendirme Ölçeği ve Aldığı Puanlar

Öğrenci 2			
DAVRANIŞLAR	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
1. Saksafon tutuşunda vücudun pozisyonunu gösterme	10	10	9
2. Dolgun temiz ses üretme	9	10	9
3. Nefes kontrolünü sağlama	10	10	10
4. Ses yüksekliklerini ve nota süre değerlerini doğru icra etme	9	9	9
5. Legato notaları doğru icra etme	10	10	10
6. Staccato notaları doğru icra etme	10	10	10
7. Gürlük ve hız terimlerini doğru icra etme	9	9	9
8. Eseri müzikal bir bütünlük içinde icra etme	9	8	8
9. Entonasyon	9	9	10
10. Eşlikli icrada ritim uyumu sağlama	10	10	9
Toplam Puan	95	95	93

Tablo 16'da Öğrenci 2'nin Hungarian Dance icrasına ait uzman değerlendirme puanları sunulmuştur. Uzman görüşlerinin icraya ait değerlendirme puanlarına bakıldığında Öğrenci 2'nin aldığı en düşük puan 9 ve 3 uzmanın puanlarının ortalaması 94'dür. Performans ölçeğinin değerlendirilmesinde esas alınan ölçeğe göre 94 puanı "tamamen yeterli" düzeyine karşılık gelmektedir.

3.6. Hazırlanan Saksafon Öğretim Programının Uygulamadaki Deneysel Görünümüne Yönelik Süreç ve Sonuç Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim programının uygulanması esnasında öğrenme alanları sonunda yapılan süreç değerlendirme sınavlarında her iki öğrencinin de aldığı puanlar 80-100 puan aralığındadır. Planlama aşamasında belirlenen ölçüte göre her iki öğrencide süreç değerlendirme sınavlarında "tamamen yeterli" kategorisinde değerlendirilmiştir.

Öğretim programının uygulanmasından sonra öğrenciler tarafından icra edilen, planlama aşamasında belirlenmiş olan 2 eserin 3 uzman tarafından değerlendirilmesi sonucu öğrencilerin elde ettikleri puanlar 80-100 puan aralığındadır. Daha önce belirlenen ölçüte göre bu puan aralığı "tamamen yeterli" kategorisindedir.

Öğrencilerin uygulama esnasında ve uygulama sonunda yapılan değerlendirme neticesinde aldıkları puan, hem öğrencilerin başarısını hem de programın başarısını göstermektedir. Süreç değerlendirmesinde elde edilen puanların ortalaması Tablo 17.'de gösterilmiştir.

Tablo 17. Öğrenme Alanları Değerlendirme Puan Ortalamaları

Öğrenme Alanları	Öğrencilerin Puan Ortalaması
1. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	100 (Tamamen Yeterli)
2. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	90 (Tamamen Yeterli)
3. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	94 (Tamamen Yeterli)
4. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	94 (Tamamen Yeterli)
5. Öğrenme Alanı Değerlendirme Puanı	90 (Tamamen Yeterli)
Ortalama Puan	93.6 (Tamamen Yeterli)

Öğrenme alanları sonunda yapılan sınavlardan edilen puanların ortalaması 95.6 olarak tespit edilmiştir. 93.6 puanı daha önce belirlenen ölçüte göre "tamamen yeterli" kategorisindedir.

Tablo 18'de Uygulama sonunda uzman değerlendirmeleri sonucu elde edilen puanlar ve ortalaması gösterilmiştir.

Tablo 18. Uygulama Sonu Uzman Değerlendirmeleri Puan Ortalaması

Eser Adı	Öğrencilerin Puan Ortalaması
Jazz Suite	92.8 (Tamamen Yeterli)
Hungarian Dance	92.5 (Tamamen Yeterli)
Ortalama Puan	92.6 (Tamamen Yeterli)

Uygulama sonunda öğrenci performanslarının uzmanlar tarafından değerlendirilmesi sonucu elde edilen puanların ortalaması 92.6 olmuştur. 92.6 puanı daha önce belirlenen ölçüte göre "tamamen yeterli" kategorisindedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

4.1.1. Hazırlanan saksafon öğretim programının içeriğine ilişkin sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programında 5 öğrenme alanı ve bu alanlara ait toplam 14 alt öğrenme alanı bulunmaktadır. 14 haftadan oluşan saksafon programının içeriği 26 konudan oluşmaktadır. Ayrıca içerikte çeşitli bestecilere ait 19 eser ve 24 etüt kullanılmıştır. İçerikte kullanılan 24 etüt ve 7 eser araştırmacı tarafından bestelenmiştir. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programı için seçilen içeriğin, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.2. Hazırlanan saksafon öğretim programının öğrenme alanları çerçevesinde kazanımları ve kritik davranışlarına ilişkin sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programında 16 kazanım ve bu kazanımlara ait toplam 39 kritik davranış vardır. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programı için seçilen kazanım ve kritik davranışların, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.3. Hazırlanan saksafon öğretim programında kazanımlara ulaşılabilmesi için düzenlenecek öğrenme-öğretme durumlarına ilişkin sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı 14 haftalık bir akademik dönemden oluşmaktadır. Dersler 14 hafta için haftada 1 ders olarak planlanmıştır. Dersler 45 dakikalıktır. Uygulamada dersler haftada 2 ders olmak üzere 7 haftada tamamlanmıştır. 2 ders arasında 15 dakikalık ara verilmiştir. Öğrencilerin süreç ve uzman değerlendirmelerinden aldıkları puanlar göz önüne alındığında, hazırlanan saksafon öğretim programının öğrenme-öğretme durumlarının, kazanımlara ulaşılabilmesi için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.4. Hazırlan saksafon öğretim programına yönelik olarak oluşturulan ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin süreç değerlendirmesine yönelik sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı ile ilgili olarak öğretim alanları sonunda süreç değerlendirmesine yönelik bilişsel, uygulama ve performans testleri yapılmıştır. Öğrenme alanları sonunda yapılan testler tablo 19.'da gösterilmiştir.

Tablo 19. Programda Uygulanan Süreç Değerlendirme Testleri

Öğrenme Alanları	Testin Uygulandığı Ders
1. Saksafonu Tanıma	1. Ders
2. Saksafonda Ses Üretimi	4. Ders
3. Saksafonda Legato ve Staccato İcra	6. Ders
4. Saksafonda Gürlük ve Hız Terimlerinin İcrası	8. Ders
5. Dizi-Etüt-Eser İcrası	14. Ders

Yapılan testlerde öğrencilerin aldığı puanlar 80–100 arasıdır. Bütün öğrenme alanları için daha önce belirlenmiş olan ölçüte göre 80–100 arası puanlar, "tamamen yeterli" kategorisine girmektedir. Öğrencilerin program sonunda uzmanların değerlendirmelerinden elde ettikleri puanlar da 80–100 aralığında olduğundan; uzmanların değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar, süreç değerlendirmelerinden elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Dolayısıyla, programın ölçme-değerlendirme boyutunun, programın başarılı olması için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.5. Hazırlanan saksafon öğretim programının tasarıdaki görünümüne ilişkin sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programının modeli, modelin programa uygunluğu, programın felsefesi/yaklaşımı içerik ve boyutları itibariyle tasarı olarak başlangıç düzeyi saksafon öğretimi için uygun-uygulanabilir nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.6. Hazırlanan saksafon öğretim programının uzman görüşleri çerçevesinde uygulamadaki görünümüne ilişkin sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programı uygulandıktan sonra, programın planlama aşamasında belirlenen 2 eser uygulamaya katılan 2 öğrenci tarafından icra edilmiş ve icra edilen bu 2 eser 3 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanların değerlendirmeleri sonucunda öğrencilerin elde ettikleri puanlar daha önce belirlenmiş olan ölçüte göre "tamamen yeterli" kategorisine girmektedir. Uzmanların değerlendirmelerinden elde edilen verilere göre programın başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.7. Hazırlanan saksafon öğretim programının uygulamadaki görünümüne yönelik süreç ve sonuç değerlendirmeleri arasındaki ilişkiye yönelik sonuçlar

Hazırlanan saksafon öğretim programının uygulanması esnasında süreç değerlendirmesi yapılmış, uygulama sonunda ise uzman değerlendirmesine başvurulmuştur. Süreç değerlendirmelerinden ve uzman değerlendirmelerinden elde edilen sonuç, değerlendirmeler arası uyum olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin süreç ve uzman değer-

lendirmelerinden elde ettikleri puan ortalamaları, daha önce belirlenen ölçütlere göre "tamamen yeterli" kategorisine girdiği için süreç ve uzman değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

4.2. Öneriler

Aşağıda problem durumu ve alt problemler ışığında, başkaca araştırma ve araştırmacılara yol göstermesi açısından bazı önerilere yer verilmiştir.

✓ Müzik öğretmenliği bölümlerinde, eğitimi verilen müzik türlerinin çeşitliliğini arttırmak amacıyla saksafon öğretimini gerçekleştirebilecek kadrolu öğretim elemanları ya da bu mümkün değilse ücretli öğretim elemanı kapsamında istihdam edilmesi sağlanarak, öğrencilerin dünya müziklerini yakından tanımalarına katkı sağlayabilecek, kullanım alanı oldukça zengin olan saksafonun müzik öğretmenliği lisans programlarına dâhil edilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

✓ Araştırmaya konu olan saksafon öğretim programı, başlangıç düzeyine yöneliktir. Başlangıç düzeyinden itibaren konu ile ilgili yeni ve daha geniş katılımlı çalışmaların yapılmasının saksafon öğretimi için faydalı olacağı düşünülmektedir.

✓ Öğretim sürecinde kullanılacak metotlarda yer alacak etütlerde teknik ögelerin yanı sıra müzikal unsurların da ön planda tutulması, öğrencilerin motivasyonunu arttırabilir.

✓ Saksafon öğretiminde, eşlik çalgısı olarak piyanonun kullanılması başta entonasyon bozukluğu, eşlikle çalma yetersizliği, ritim uyumu sağlayamama gibi sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünüldüğünden yararlı olacaktır.

✓ Öğretim Programının diğer dönemlere ilişkin kapsamı da düşünüldüğünde güncel müziklerden, okul bandosunda çalınabilecek nitelikteki eserlerden, orkestra (pop, caz, klasik, oda müziği vb.) eserlerinden, halk müziği ve sanat müziği eserlerinden istifade edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

✓ Saksafon öğretiminin ilerleyen aşamalarında program içeriğini oluşturacak eserlerin seçiminde öğrenci görüşlerine de yer verilmesinin, programın işlevselliği açısından daha yararlı olabileceği değerlendirilmektedir.

✓ Saksafon öğretiminde dijital teknolojiye dayalı interaktif öğretim yaklaşımlarından da yararlanılabileceği hususu öğrenciyle paylaşılmalı, öğrencilerin konuya bakış açıları genişletilmelidir.

KAYNAKÇA

AKKUŞ, R. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin öğrenci giriş davranışlarının çalgı eğitimi bakımından değerlendirilmesi.* Birinci Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.

AKPINAR, B. (2013). *Eğitimde program geliştirme.* Data: Ankara.

AKSOY, N. (2003). *Eylem araştırması: eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı: 36. 474-489.

http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/714-2011062712418-aksoy.pdf. (Erişim tarihi: 07.02.2014)

BARIŞERİ, N. (2013). *Araştırma yaklaşım ve yöntemleri: müzik eğitiminde uygulamalı araştırmalar.* Sanat Eğitimi Dergisi, 1(1), 1-13.

http://www.sanategitimidergisi.com/makale/pdf/1365075809.pdf (Erişim tarihi: 10.02.2014)

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Çakmak, E, K., Akgün, Ö, E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ayrıntı: Ankara.

DEMİREL Ö., SEFEROĞLU, S, S., YAĞCI, E. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme.* Öncü: Ankara.

DEMİREL, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme*. Pegem Akademi, Ankara.

HARNUM, J. (2001) *Basic music theory: how to read, write, and understand written music.* Chicago: Sol-Ut Press,

JOHNSON, P.A. (2014). Eylem araştırması el kitabı. (Y. Uzuner., M. Ö. Anay, Çev.). Ankara: Anı.

KARASAR, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Nobel: Ankara.

KINIK, M. (2010) *Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi*. Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

KLOSE, H. (1950). *Complete Method for All Saxophones.* Alphonse Leduc:Paris.

MAYEUR, A. (1963). *Nouvelle grande methode de saxophone par A. Mayeur*. Paris: Alphonse Leduc.

MİLLER, M. (2005). *The Complete Idiot's Guide to Music Theory*. New York: Alpha.

MURPHY, M, J. (1994). *Early Saxophone Instructıon In Amerıcan Educatıonal Instıtutıon.* Doktora tezi. Northwestern Üniversitesi, Illinois.

OVEN, T, J. (2005) *Integratıng The Music Learning Theory of Edwın E. Gordon with A Beginning Saxophone Currıculum.* Doktora tezi. Iowa Üniversitesi, Iowa.

ŞİMŞEK, A. (Ed.). (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

TEAL, L. (1963). *The art of saxophone playing.* New Jersey: Birch Tree.

UÇAN, A. (2005). *Müzik eğitimi.* Önder: Ankara.

USLU, M. (1996). *Türkiye'deki çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde agsl müzik bölümlerinin önemi*. 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Bursa.

WATABASE, J. (2008). *Single Reed Doubling: A Clarinet Method For Saxophonists.* Kuzey Colorado Üniversitesi, Colorado.

WORTH, B. (1927). *Rudy Wiedoeft's complete modern method for the saxophone*. New York: Robins Music Corporation.

YILDIRIM, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin: Ankara.

YILDIZ, N. (1986). *Müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında ana çalgı keman eğitiminin programlar yönünden incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.